

Rasespesifikk avlsstrategi (RAS) for Prazsky Krysarik

Versjon 1

Gyldig t.o.m. 1.1.2023

**Norsk
Kennel Klub**
HUNDEEIERNES ORGANISASJON

Prazsky Krysarik

Innholdsfortegnelse

Innledning	
Gruppe 9 selskaphunder, FCI 000 pr.1.1 2014.....	4
Generelt.....	4
Rasens historie; bakgrunn og utvikling.....	4
Overordnet mål for rase.....	5
Rasens populasjon.....	6
Populasjonsstørrelse	6
Gjennomsnittlig kullstørrelse	6
Effektiv populasjonsstørrelse	6
Innavlsgrad	6
Bruk av avlsdyr	6
Innhenting av avlsmateriale fra andre land	6
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål	6
Prioritering og strategi for å nå målene	6
Helse.....	6
Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen	6
Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter	7
Forekomst av reproduksjonsproblemer.....	7
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål.....	7
Prioritering og strategi for å nå målene.....	7
Mentalitet og bruksegenskaper.....	8
Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden.....	8
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål.....	8
Prioritering og strategi for å nå målene.....	8
Atferd.....	8
Atferdsproblemer	8
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål.....	8
Prioritering og strategi for å nå målene.....	8
Eksteriør.....	9
Eksteriørbedømmelser	12
Overdrevne eksteriørtrekk	13
Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål.....	13
Prioritering og strategi for å nå målene.....	13
Oppsummering	13
Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål	13
Plan for videre arbeid i klubben	13

Innledning

Generelt

Rasens historie; bakgrunn og utvikling

Prazsky Krysarik kan spores veldig langt tilbake i tid. De eldste spor av rasen stammer helt tilbake fra starten av det forrige årtusen. Kilder forteller at den polske Kong Boleslav II (1058 – 1080) var veldig glad for to Prazsky Krysarik han hadde fått i gave. Disse stammet fra et område som i dag ligger i Tsjekkia.

Senere har man kilder som forteller at den Tsjekkiske konge Karl (Karel) IV i 1377 gav den franske kong Karl (Charles) V tre Prazsky Krysarik. Ved sin død i 1380 testamenterte han sine Prazsky Krysarik til sin sønn Karl VI. Senere har man mange rapporter om at Prazsky Krysarik ble representert ved det Tsjekkiske hoff, hvor den prydet banketter og ball. De Tsjekkiske konger og prinser var veldig glad i sine Prazsky Krysarik og gav de ofte bort som gaver til regenter i andre land. Dette gjorde at de ble spredt til andre samfunnslag og ble blandet opp i andre raser.

Man mener at den lille hunden ble sett på som et symbol på Tsjekkias sin uavhengighet og suverenitet.

Etter nederlaget i slaget ved Bilá Hora flyktet kong Fredrik og dronning Elisabeth. Det Tsjekkiske kongehus mistet sin betydning. Det betydde samtidig at Prazsky Krysarik mistet sin status som hoffhund og måtte overleve blant alminnelige mennesker. Rasen overlevde de vanskelige tidene, men et forsøk på å få den internasjonalt godkjent i starten av forrige århundre mislyktes. De utstilte hundene ble vraket fordi dommerne brukte standaren for Dverg Pincher. Det lyktes ikke å få rasen anerkjent og det var til stor skade for dens videre utvikling. Bedre ble det ikke da 2. verdenskrig satt en stopper for det videre arbeidet.

Etter krigen ble et par hundeeksperter, Theodor Rotter og Otakar Karlik, interessert i den spesielle, lille hunden. De forsøkte å samle dokumentasjon og startet et oppdrettsprogram. Også dette forsøket mislyktes fordi de utvalgte hundene ikke hadde en stamtavle med seks generasjoner som krevdes på den tiden for å få rasen registrert.

Da Otakar Karlik i 1950 mistet alt han eide, inklusiv alle dokumenter vedrørende Prazsky Krysarik mistet han motet og arbeidet gikk i stå.

Først i 1980 årene ble arbeidet gjenopptatt og det lyktes å få i gang samarbeidet igjen. Den 12 Oktober 1980 besluttet den tsjekkiske sammenslutning av oppdrettere og innskrive rasen i oppdrettsregisteret. På den måten ble Prazsky Krysarik nasjonal rase. Den første registrerte oppdretter av rasen var Fru Libuse Ondrouskova fra Starkoc nær Náchod, nordøst for Praha. Hun etablerte den første kennel for rasen ved navn Odkaz Stredoveku, som betyr «Kulturarv fra middelalderen». Her ble første tispes Anní Odkaz Stredoveku født i det første kullet fra tispes Kikinka og hannen Filipa den 12 september 1982.

Tsjekkia var det første landet hvor rasen ble godkjent og kunne stamtavleføres i CMKU. Senere er den blitt godkjent i flere andre land.

Den norske historikken;

Rasearbeidet i Norge ble startet opp av Anne Nystrøm i 2007 som hadde importerte to små sort/tan PK tisper. Etter søknad til NKK og påtrykk ble rasen godkjent Juli 2008 i NKK. Navnet NKK valgte på bruke var Tsjekkisk Rottehund.

De første norskregistrerte hundene i NKK var tispene Fialka og Fazolka Zamecke Nadvori, kjent som «Tiffany og Chantal» og hannen Angel Crown Bachelor Burberry, eid av Anne Nystrøm Kennel Showtop.

"Chantal" Fazolka Zamecke Nadvori var mor til første NKK registrerte kull i Norge.

"Bambi «Showtops Brilliant Bacheloretta var første norskfødt hund i rasen som fikk NKK registrert kull.

Anne Nystrøm jobbet ganske alene med rasearbeidet og søkte derfor i 2010 om rasens opptak i NMHK. Hun ble konstituert som Raserepresentant for rasen under Norsk Miniaturhundklubb. Det var helt essensielt å belyse på opptaksmøtet under NMHKs Generalforsamling, viktigheten av å kunne videreføre det gode samarbeide hun hadde opprettet og fortsette å jobbe tett med rasens opphavsland Tsjekkia. Dette samarbeidet har NMHK hovedstyre støttet og bidratt til slik at rasen har kunnet avholde boniteringer/avlskåringer med hjelp fra eksperter på rasen fra den Tsjekiske raseklubben og Tsjekiske rasedommere. Dette var et viktig arbeid med tanke på rasens oppbygning i Norge.

Etter mange års protester mot det norske rasenavnet Tsjekkisk Rottehund, ble det byttet ut mot originalnavnet Prazsky Krysarik i 2013. Første NKK stamtavle med rasenavnet Prazsky Krysarik kom i 2014.

Overordnet mål for rase

Bygge opp en sunn og rasetypisk populasjon i Norge med lavest mulig innavlsgrad.

Rasens populasjon

Populasjonsstørrelse

Fra 2007 og frem til og med 2014 har det så langt vært en jevn stigende kurve med importerte individer, samt kull født i Norge. Pr. 2014 var det 145 NKK registrerte individer som lever i Norge. Av disse var det 85 tisper og 57 hanner, 86 er norskfødte individer.

Pr. 2016 var det ca. 200 registrerte i NKK.

Pr Januar 2018 var det registrert ca. 275 i NKK.

Gjennomsnittlig kullstørrelse

Gjennomsnittlig kullstørrelse er på 2,2 valper.

Populasjonsstørrelse

Forventet estimert tilvekst i snitt er rundt 15-25 stk pr år de neste 4 år.

Gjennomsnittlig Innavlsgrad

Gjennomsnittlig innavlsgrad for norskfødte kull er på 0,72%.

Bruk av avlsdyr

5%-regelen for prazsky kryсарик er på 7,8 hunder, eller omtrent 3-4 kull. Det vil si at ingen individer bør få mer enn 4 kull hver.

Det er ønskelig å bruke boniterte avlshunder, men dette er ikke et krav. Ønskelig å bruke hunder med PL grad 0/0. Det er også ønskelig å bruke hunder med kjente øyelysningsresultater, fortrinnsvis uten anmerkninger.

Å boniterte hunder er en god måte å få en hund evaluert av flere personer med rasekunnskap, bla av rasedommer.

For å få en hund godkjent på bonitering er det et krav om at hunden skal ha oppnådd minimum Very Good på en utstilling og PL attest. (I Tsjekkia må hundene også DNA testes).

Benytte rasetypiske sunne individer i henhold til rasestandard i avl. Innavlsgrad inntil 6,25%. Følge NKKs etiske grunnregler for avl.

Innhenting av avlsmateriale fra andre land

Import av hunder foregår som regel fra Tsjekkia, hvor hovedpopulasjon kommer fra, men kan forekomme fra andre land. Pr. 2016 er det også importert hunder fra Sverige, Tyskland og Estland.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Benytte rasetypiske, sunne individer med godt gemytt og så lav innavlsgrad som mulig. Gjerne boniterte/avlsgodkjente.

Prioritering og strategi for å nå målene

Anbefale og tilby PK eiere et kompetent boniteringspanel med rasedommer for å bedømme hundenes grad av optimale rasetype eller ikke.

Spre avlen på flere ulike individer, slik at ikke hver enkelt hund får for mange avkom.

Unngå å gjenta kombinasjoner.

Helse

Generell beskrivelse av helsesituasjonen i rasen

Generelt en sunn rase.

Forekomst av helseproblemer, sykdommer og/eller defekter

Høy forekomst av patellaluksasjon (PL) (Obs, mange individer løfter/hinker ved bytte av underlag uten at en kan påvise PL problemer ved test hos veterinær.)

Kryptorkisme.

Noen individer har rennende øyne.

Dårlig pelskvalitet, særlig på hode hos sort/tan individer vinterhalvåret.

Persisterende melketenner. P1 og M3 mangler ofte, noe som er godkjent i rasestandarden.

Da de er så små og heller ikke har noe underull, har de lett for å fryse vinterstid.

Forekomst av reproduksjonsproblemer

Svake veer, (særlig ved kun en valp).

Kan være noe vanskelig å beregne riktig parringsdag, da tispene ofte har «stille» løp/ ingen blødninger ved løpetid og tispene «står» ofte veldig lenge for hannen.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Benytte avlsdyr med kjent PL-status så man bevisstgjør oppdretterne, og valpekjøpere får informasjon om foreldredyrene.

Avle kombinasjoner med lav innavlsgrad.

Samle mest mulig data over helsestatus på hundene som er i Norge.

Oppfordre alle PK eiere til å sende inn mest mulig informasjon til rasens helsekomite.

Krav om PL-attest og øyelysningsattest for å kunne registrere valper i NKK.

Prioritering og strategi for å nå målene

Kortsiktig og langsiktige mål er satsing på bonitering/avlsskåring av avlsdyrene.

Oppfordre oppdrettere til om mulig ikke å benytte hunder med PL anmerkninger i avl.

Oppfordre til å øyelyse hundene for å kartlegge øyehelsen.

Oppfordre oppdrettere å benytte avlsdyr med godt utviklet underkjeve med plass til fullt tannsett.

Oppfordre eiere til tisper som skal gå i avl å holde hundene i god kondisjon slik de har styrke/muskulatur til gode sammentrekninger i veene under fødsel.

Erfaringer kan tyde på at Omega 3/D-vitamin kan hjelpe pels/hud/ immunforsvaret under vinterhalvåret.

Langsiktige mål; Søke om å legge inn avlskrav for å registrere valper i NKK. En begrenset prøveperiode på 3 år med krav om å øyelyse hunder før avl. Om en ikke finner noe vesentlig øyeproblematikk forlenges ikke kravet, finner en vesentlig arvelig øyeproblematikk bør kravet bli permanent og et krav om hva som bør være akseptabel for å kunne bruke hunden i avl bør settes.

Prazsky Krysarik

Søke NKK om å sette krav om kjent patellastatus på foreldredyr for registrering av valper i NKK. Alle nye patella-attester skal foretas av en veterinær som har avtale med NKK, slik at resultatet blir registrert i NKKs Dogweb . Avlsdyrene bør samlet ikke overstige grad 1/1.

Ikke avle på hunder som er operert for patellaluksasjon, uansett grad.

Fortsette å importere nytt avlsmateriale med kombinasjoner vi ikke har i Norge.

Mentalitet og bruksegenskaper

Mentalitet og bruksegenskaper i forhold til rasestandarden

Vennlig, myk, lettlært, intelligent og aktiv selskapshund. Noen individer liker å fange små gnagere. De kan lett trenes til å gå lange turer, dressur, agillity, triks mm om det ikke er for kaldt. De er vennlige mot barn, men husk at som med alle andre raser er det viktig at de er med små barn under oppsyn.

Rasen har lett for å kunne brette ben som valper da de er veldig aktive. Så pass gjerne på at ikke de hopper opp og ned av sofa f.eks.

Rasen er beskrevet som mistroisk mot fremmede, dette viser de som usikkerhet. Får de litt tid på seg så viser de sin hengivenhet. Det er veldig sjelden å møte en aggressiv Prazsky Krysarik som biter.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Bevare det gode gemyttet.

Prioritering og strategi for å nå målene

Avle på individer med godt gemytt. Informere viktigheten av å sosialisere fra tidlig alder.

Atferd

Atferdsproblemer

Noen hannhunder kan være dominante.

En del kan være usikre og vise seg meget underdanige fordi de vet de er små. Dette ser man ganske tydelig på utstillinger hvor de lett kan «krype sammen».

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Oppfordre PK eiere til å sosialisere hundene fra tidlig alder.

Prioritering og strategi for å nå målene

Fortsette å avle på sunne hunder med godt gemytt.

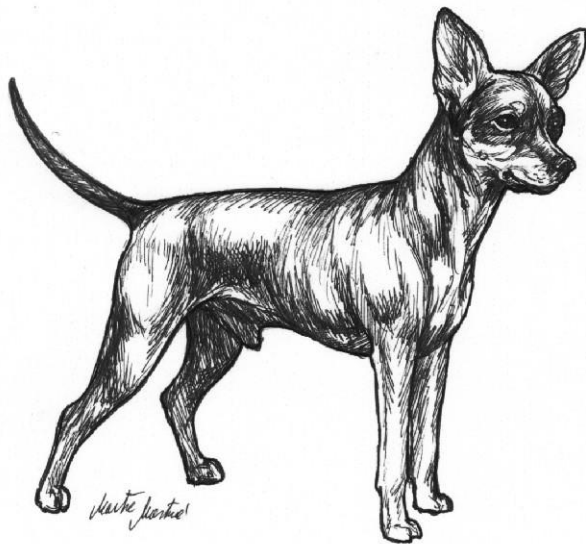
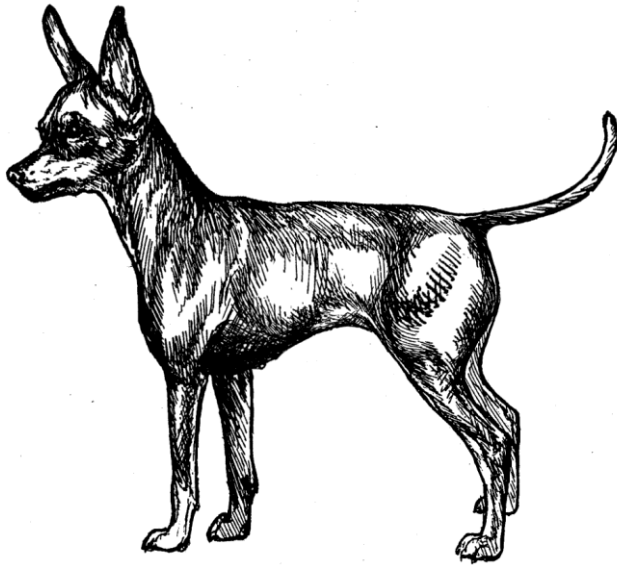

Eksteriør

TYPISKE KJØNNSFORSKJELLER

TEGNING AV TISPE ØVERST OG

HANNHUND NEDERST

Prazsky Krysarik

TYPISK HODE PÅ PRAZSKY KRYSAK

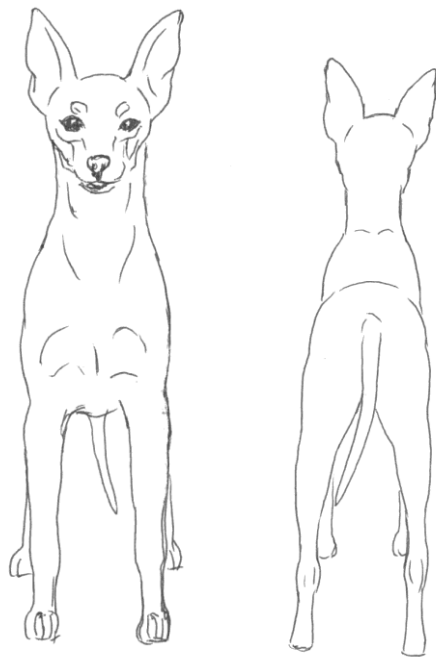
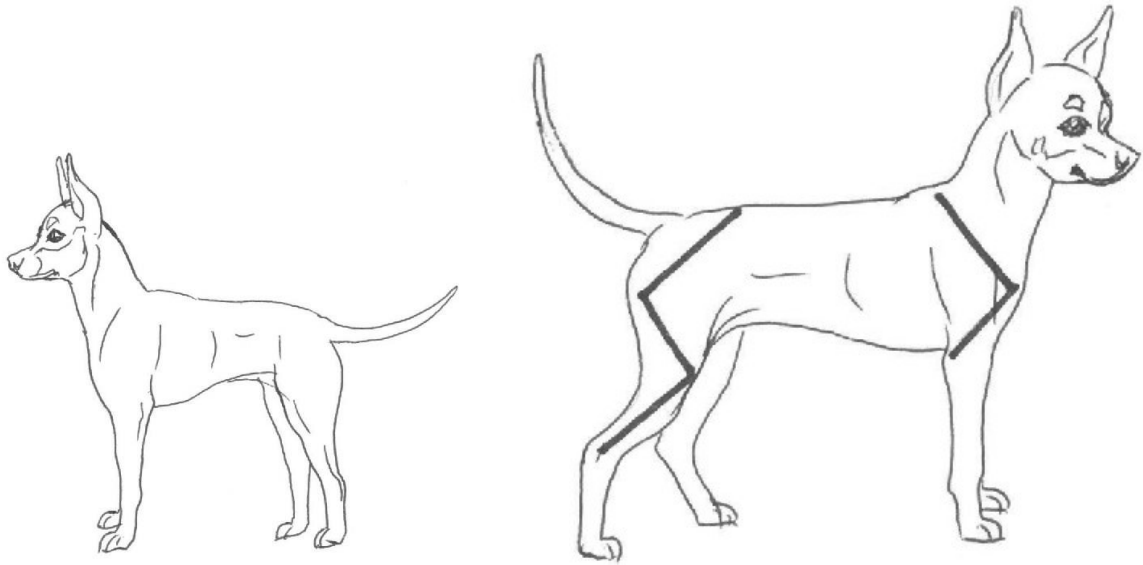

Prazsky Krysarik

SEMILANGHÅRET

LEMMENES KOREKTE POSISJON

Eksteriørbedømmelser

I rasens hjemland er det avlskåring, som kalles bonitering. Dette er også blitt tilbudt i Norge en gang i året. Første bonitering ble avholdt i Norge juni 2011. Det er ikke et krav om at hundene må boniteres i Norge, men en anbefaling. Ved å benytte boniterte hunder i avl får man en boniteringskode som beskriver hundens eksteriør, farge, antall tenner, mål, mentalitet, bevegelser og feil, samt PL status. Når man leser boniteringskoden og samtidig vurderer hundens alder ved boniteringstidspunktet så har man en veldig god beskrivelse av avlsdyret når man skal planlegge avlskombinasjoner. Man må også legge ved PL attest og utstillingsresultat, samt gjerne øyelysningsattest og signere på at en godkjenner at resultatet blir offentliggjort. Hunden må være fylt 1 år for at resultatet skal være gjeldene og PL attest må være tatt etter fylte ett år.

Resultatet kan bli avslag, da er det ikke mulig å prøve igjen, godkjent men med forbehold om å konferere med avlsrådgiver før parring, eller godkjent.

Overdrevne eksteriørtrekk

Små i størrelse. Rasen er regnet som en av verdens minste.

Beskrivelse av kortsiktige og langsiktige mål

Bevare rasen som beskrevet i rasestandaren

Prioritering og strategi for å nå målene

Bruke rasetypiske funksjonelle hunder i avl.

Oppsummering

Prioritering av viktige kortsiktige og langsiktige mål

Bruke sunne individer med kjent status på PL, helst 0/0. Ønskelig også med resultat fra øyelysning. Etterstrebe å avle med så lav innavlsgrad som mulig, og aldri over 6,25%. Raseutvalget ser det som en fordel at avlshunder er boniterte før de settes inn i avl slik at en rasedommer med flere kan beskrive om hunden egnet seg for avl. Vurdere å søke om avlskrav.

Følge NKKs retningslinjer for avl.

Plan for videre arbeid i klubben

- Den Tsjekiske rasen klubben KPPPK har levert inn søknad om FCI godkjenning, vi avventer svar.
- Få langhåret inn i den Norske rasestandarden og få spesifisert om valpen er kort eller langhårsvariant i registreringsbeviset. Langhår innlemmes i dag på utstilling og i stamtavlen på lik linje som korthåret uten at hårlaget er oppdatert i rasestandarden. I rasens hjemland ble semilanghåret godkjent og lagt inn i rasestandarden i 2010. Dette er tatt opp og søkt om i mange år og må følges opp videre. Semilanghår ble godkjent av NKK i 2017.
- Utarbeide rasekompendium og oppdatere rasestandarden.
- Søke NKK om krav vedrørende PL, øyelysning og utstillingsresultat før registrering.
- Innhente helse informasjon, lage helse oversikt og statistikk for å kartlegge behov for avlskrav.
- Arrangere boniteringer/avlsskåring hvert år. (Planlagt samarbeid med Danmark om evle bytte på å ha det annethvert år i samarbeid.) Skaffe rasedommer.
- Lage en norsk database med register over boniterte/avlsgodkjente hunder. Oppdatere RAS ved behov.
- Fortsette å innhente tilbud fra øyelyser til medlemspris.
- Delta på stands, messer, aktiviteter for å fremme og informere om PK rasen. Avholde styremøter, raseårsmøte og medlemsmøte.
- Avholde rasespesial i samarbeid/under NMHK., Skaffe premier, pokaler og rasedommer. Utrekne mestvinnende PK i klubben. Skaffe og dele ut mestvinnende priser Samarbeidsmøter med NMHK HS, videreinformere fra samarbeidspartnere vi jobber under. Skrive innlegg i medlemsbladet Mininytt.
- Oppdatere hjemmesiden.
- Jobbe med innkommende saker fra NMHK HS; NKK høringer og medlemmer.

Prazsky Kryсарик

Skrevet av raseutvalget v/Anne Nystrøm 20/8-14. Revidert av samme 14/2-16.
Revidert av raseutvalget 03.02.2018

Kilder: Tegningene er lånt fra den Tsjekiske raseklubben KPPPKs rasekompendium.

Pražský Krysarik

Pražský Krysarik

Pražský Krysarik